

دیدگاه

تحول برنامه‌ها با هدف مهارت‌آموزی

اصغر فیضی

مسئله مهارت‌آموزی دانشجویان به عنوان موضوعی بسیار مهم و مؤثر در حوزه‌های مرتبط با آموزش و کار و تولید، نیازمند توجه تمامی ذی‌نفعان این بخش‌ها است. به عبارتی، دولت و دستگاه‌های مرتبط با حوزه‌های آموزش مهارت، آموزش عالی و نهادهای تصمیم‌ساز فضای کار و تولید و البته جامعه کارفرمایان و دانشجویان و خانواده آنان در راستای توسعه مهارت‌آموزی باید برنامه‌ریزی جدی مبتنی بر ارتقای آموزش مهارت داشته باشند.

اکنون در بازار کار داخلی بسیاری از فرصت‌های شغلی نیازمند به افراد دارای مهارت‌های خاص وجود دارد که با توجه به کمبود نیروی کار دانش‌آموخته دارای مهارت، امکان پوشش آنها و اشتغال افراد در این فرصت‌های شغلی وجود ندارد. در این ارتباط نظام آموزش عالی در طول دهه‌ها به دلیل نبود سازوکار آموزشی و ارتباطی تعاملی با بازار کار، امکان پوشش دادن نیازهای فضای کسب‌وکار و صنایع را در بخش تأمین نیروی انسانی ماهر دانش‌آموخته نداشته و این موضوع زمینه ایجاد خلاء نیروی کار ماهر را فراهم کرده است.

البته در بسیاری کشور‌های جهان نیز تربیت و تأمین نیروی کار ماهر به میزان مورد نیاز بازار کار و نبود ارتباط گسترده و مؤثر بین نهادهای آموزشی پایه، مراکز آموزش عالی، نهادهای ارائه‌دهنده آموزش‌های مهارتی و صنایع، کمتر محقق شده و این موضوع عدم تعادل عرضه و تقاضای نیروی کار را موجب شده است. از طرفی، بازار کسب‌وکار و تولید همواره نیازمند حضور و اشتغال افراد دارای مهارت خاص فنی است. این در حالی است که از سیستم آموزش عالی در طول سالیان، امکان برقراری ارتباط مستمر و مؤثر با حوزه آموزش مهارت را نداشته است.

در سال‌های اخیر نیز با حضور فناوری‌های نوین و متحول‌کننده، موارد اشاره شده و نیازهای بازار کار؛ به‌ویژه در بخش فعالیت‌ها و کسب‌وکارهای دیجیتال به شدت احساس می‌شود. این نکته با گسترش نقش فناوری‌های دیجیتال در حوزه کار و تولید و رشد تأثیرپذیری فضای کسب‌وکار از پدیده‌هوش مصنوعی بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. با حضور در فضای جدید بازار کار به‌واسطه ضرورت‌ها و الزامات مورد نیاز جامعه کار و تولید، باید شاهد واکنش و پاسخگویی سریع بازار کار و هماهنگی نظام آموزشی باشیم.

یکی از الزامات هماهنگی آموزشی و مهارتی فعالیت‌های حوزه کار، محتوای درسی بخش آموزش دانشگاهی است که باید با استانداردهای روز مهارتی متناسب با بازار کار انطباق داشته باشد. برخی محتوای درسی حوزه مهارتی رشته‌های دانشگاهی به دلیل عدم به‌روزرسانی در سالیان متوالی، امکان رفع الزامات و نیازهای مهارتی دانشجویان نیست. در این حوزه اختلاف بین استانداردهای مهارتی و الزامات بازار کار، امکان تأثیرگذاری آموزش‌ها در تربیت نیروی انسانی و تأمین نیروی کار را با چالش مواجه می‌کند. تغییر و تحولات به‌روز استانداردهای آموزش مهارت و فضای کار در شرایط ارتباط ضعیف دانشگاه، صنعت و بازار کار باذی‌مناسب در حوزه اشتغال افراد دانش‌آموخته و تأمین نیاز بازار کار را نخواهد داشت. بنابه دلایل اشاره‌شده و در راستای تأثیرپذیری بازار کسب‌وکار از فضای آموزشی، باید تحول برنامه و محتوای دروس تخصصی و فنی را شاهد باشیم.

برنامه‌ریزی اشاره شده و بسترسازی مرتبط با آن در دانشگاه فنی و حرفه‌ای آغاز شده است. در این ارتباط، تدوین استانداردهای شایستگی در هماهنگی و با همراهی صنعت و بازار کار محقق شد. در واقع نقطه شروع برنامه درسی را بازار کار قرار داده و استانداردهای مهارتی و فنی مرتبط با دروس دانشگاهی را در تناسب با الزامات روز با توجه به محتوای اشاره شده در قالب استاندارد شایستگی مشاغل، برنامه‌های درسی رشته‌ها و مقاطع مختلف را استخراج و تدوین می‌کنیم.

رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور خبر داد

توسعه مهارت‌آموزی دانشجویان با مشارکت دانشگاه‌ها

این بخش و همچنین با پیداری تولید ناشی از حضور افراد ماهر در محیط کار، نیازمند نیروی کار با مهارت‌های فنی روز و دانش آموخته است، رشد شاخص‌های مذکور با هدفگذاری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در حوزه مهارت‌آموزی دانشجویان محقق می‌شود. رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور معتقد است توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و تربیت نیروی کار ماهر از طریق بهره‌گیری از ظرفیت حوزه دانشجویی امکان‌پذیر است.

تجربه جهانی در حوزه آموزش

پژوهش‌های مرتبط با آموزش مهارت در کشورهای توسعه‌یافته و تأیید کارشناسان حوزه کسب‌وکار بیانگر ایجاد تعادل عرضه و تقاضای بازار کار از طریق رشد آموزش‌های مهارتی جوانان؛ به‌ویژه دانشجویان است. همچنین بخش مهمی از توسعه مهارت جهانی در قالب انقلاب مهارتی، محصول آموزش‌های استاندارد مهارت به جامعه دانشجویی و دانش‌آموزی محسوب می‌شود. در این بین، با توجه به عدم تأثیرگذاری لازم مهارت‌آموزی در عرضه و تقاضای بازار کار طی دهه‌های گذشته، غفلت از تربیت جوانان ماهر از بین جامعه دانش‌آموزی و دانشجویی را می‌توان مهمترین دلیل این موضوع به شمار آورد. با این وجود، گسترش فضای مهارت‌آموزی به صورت ویژه در دولت سیزدهم، تدوین و براساس استانداردهای آموزشی مهارت‌های فنی مطابق با نیاز آموزشی روز هدفگذاری شد که جامعه دانشجویی در این حوزه مورد توجه خاص قرار دارند.

هدفگذاری آموزش مهارت برای ۲ میلیون نفر

بر اساس اعلام سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، در سال جاری برنامه‌ریزی و هدفگذاری آموزش‌های فنی برای بیش از ۲ میلیون نفر در قالب ۱۹ گروه هدف از جمله دانش‌آموزان، دانشجویان و سایر اقشار برنامه‌ریزی شده و در دست اجرا است. در این ارتباط اکنون ۳۵۰ مرکز (TNC) مدیریت مهارت‌آموزی و مشاوره شغلی در دانشگاه‌های سراسر کشور برای آموزش دانشجویان در حوزه مهارت‌آموزی به دانشجویان فعال است.

بررسی‌ها حاکی است حدود یک میلیون جوان دانشجوی به دلیل نداشتن مهارت، توانایی ورود به بازار کار را ندارند. در این راستا ایجاد و توسعه حلقه مهارتی در دانشگاه‌ها، گسترش فعالیت‌های دانش‌بنیان و تدارک مهارت‌های مشاغل آینده بر پایه فناوری‌های نوین را نوید می‌دهد. با اعلام سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در برخی رشته‌های مهارتی این سازمان تا حدود ۹۵ درصد متقاضیان کسب مهارت را دانش‌آموختگان دانشگاهی تشکیل می‌دهند که این بستر را می‌توان فرصتی برای رشد شاخص‌های مهارتی در کنار دانش پایه و دانشگاهی به شمار آورد.

است که ۲۴۳ دانشگاه با مجموع پوشش ۱۳ درصدی مراکز دانشگاهی کشور در چارچوب مراکز مدیریت مهارت‌آموزی و مشاوره شغلی فعالیت دارند.»

آموزش مهارت به ۲۳۰۰۰ دانشجوی

عظیمی همچنین ارائه آموزش‌های مهارتی به ۲۲ هزار و ۸۵۶ دانشجو در قالب ۱۳ هزار و ۶۴۲ مرد و ۹ هزار و ۲۱۴ زن در بازه زمانی شش ماهه اول سال ۱۴۰۲ را بخشی از کارنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در حوزه توانمندسازی مهارتی جامعه دانشجویان برشمرد و گفت: «دانشجویان مرد و زن به ترتیب سهم ۶۰ و ۴۰ درصدی از مجموع آموزش مهارت ارائه شده توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای را در این مدت به خود اختصاص داده‌اند.» معاون وزیر کار در ادامه به اجرای طرح کارورزی و آموزشی دانشجویان در رشته‌های مختلف اشاره کرد و افزود: «تعداد هزار و ۴۴۲ دانشجو در زمان مذکور با حضور و مشارکت در این طرح از مزایای مهارتی آن استفاده کردند.»

مراکز مدیریت شغلی

رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای همچنین به توسعه آموزش‌های مهارتی از طریق فرایند اجرایی آموزش در مرکز مدیریت مهارت‌آموزی و مشاوره شغلی (TMC) اشاره کرد و نیازسنجی مهارتی، خدمات مهارت‌آموزی و خدمات مشاوره شغلی و آموزشی را از کان فرایند آموزش مهارت در این مراکز محسوب کرد.

عظیمی در ادامه با تأکید بر نقش تعامل سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای با شرکای اجتماعی حوزه مهارت‌های فنی و تربیت نیروی کار اضافه کرد: «در سال جاری امضای تفاهنامه با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه آزاد در راستای گسترش آموزش‌های فنی و مهارتی در چارچوب بهره‌مندی از ظرفیت جامعه دانشجویی و تسهیلگری برای ورود آنان به بازار کار توسط سازمان در دستور کار قرار گرفته است.» معاون وزیر کار گفت: «جدیدترین داده‌های شش ماهه سال جاری مربوط به سطح تعامل آموزش مهارت با شرکای اجتماعی و میزان مشارکت مراکز آموزش عالی در این ارتباط بیانگر آن

پیشرفت ۶۵ درصدی مهارت‌آموزی در محیط کار واقعی در ۶ ماهه اول اسال

امسال با همکاری مجموعه اصناف، به ۶۴ هزار ۳۴۷ در محیط واقعی کار آموزش‌های مهارتی ارائه داد. در این بازه ۲۲ هزار و ۴۱۹ واحد کارگاه متولی آموزش این تعداد مهارت‌آموز بود.

در سال گذشته نیز ۹۸ هزار و ۶۵۹ نفر در محیط واقعی کار آموزش دیدند. این در حالی است که در دو فصل اخیر ۶۴ هزار نفر آموزش‌های لازم را در محیط واقعی کار را فراگرفتند که به معنای دیگر، نشان از رشد ۶۵ درصد آموزش در این مدت دارد.

کارآموزان طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار با دریافت آموزش در محیط کار، مجموعه‌ای از مهارت‌ها را فرا می‌گیرند و در پایان گواهینامه آموزش فنی و حرفه‌ای دریافت می‌کنند. در این طرح کارجویان از نزدیک با فعالیت‌های کارفرمایان، مدیریت، بنگاهداری، دخل و خرج، درآمدزایی، بازاریابی و برخورد با مشتری و سایر موارد آشنا می‌شوند.

بر اساس اعلام سازمان فنی و حرفه‌ای، حدود یک میلیون و ۴۰۰ هزار واحد صنفی توانایی ورود به طرح محیط کار واقعی را دارند؛ در صورتی که هر واحد یک نفر را جذب کند به طور متوسط یک میلیون و ۴۰۰ هزار نفر می‌توانند جذب بنگاه‌ها و واحدهای صنفی شوند.

طبق آخرین داده‌های آماری از سوی سازمان فنی و حرفه‌ای، در نیمه نخست امسال ۶۴ هزار و ۳۴۷ مهارت‌آموز در ۲۲ هزار و ۴۱۹ بنگاه اقتصادی آموزش‌های مهارتی را در محیط واقعی کسب کرده‌اند. در سال گذشته نیز ۹۸ هزار و ۶۵۹ نفر در ۳۶ هزار و ۳۴۲ واحد صنفی و بنگاه اقتصادی آموزش‌ها را سپری کردند. این آمار نسبت به مدت مشابه سال گذشته با میزان ۲۷ هزار و ۴۰۳ کارآموز، رشد قابل توجهی را نشان می‌دهد. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اقدامات اصلاحی بر روی طرح مهارت‌آموزی در محیط کار واقعی انجام داده است. بر این اساس انجام الکترونیکی

احسان احمدی

روزنامه‌نگار

جمعیت بیش از سه میلیون نفری دانشجویان کشور را باید به دلیل قرار گرفتن در سن کار، وجود مزیت انگیزشی برای یادگیری، تمایل ورود به بازار کار پس از تحصیلات دانشگاهی و توانایی‌های مختلف اشتغال در حوزه کسب‌وکار، ظرفیت گسترده انسانی بازار کار محسوب کرد.

در دولت سیزدهم سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به صورت ویژه هدفگذاری مرتبط با توسعه آموزش‌های فنی و مهارتی و تحول این حوزه را بین جامعه جوان و دانشجویان دنبال کرده است. چرایی توجه به مهارت‌آموزی جامعه دانشجویان، برنامه‌ریزی و هدفگذاری توسعه‌کمی و استانداردهای مهارتی آنان، اسناد بالادستی مرتبط، اقدامات انجام شده در گسترش مهارت‌آموزی دانشجویان، نیازسنجی میزان مشارکت مراکز آموزش عالی و جامعه دانشجویان، موضوعاتی است که در گفت‌وگوی آتی‌نو با «مهرداد عظیمی» معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به آن پرداخته شد.

آموزش مهارت به دانشجویان

«مهرداد عظیمی» معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در گفت‌وگو با آتی‌نو با اشاره به ضرورت توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و تربیت نیروی کار ماهر از طریق ظرفیت حوزه دانشجویی به اسناد بالادستی این مهم اشاره کرد. او در ادامه «بند (ت) ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه»، ماده (۹) تصویب‌نامه شماره ۳۷۵۹۷ مورخ ۳۱ خردادماه سال ۱۳۹۶ -ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در خصوص «برنامه اشتغال فراگیر»، «طرح توانمندسازی مهارتی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی با رویکرد اشتغال موضوع بند (۱۰) تصویب‌نامه هفتادویکمین جلسه شورای عالی اشتغال در تاریخ ۳۰ آذرماه سال ۱۳۹۳» را به عنوان اسناد بالادستی مربوط به آموزش مهارت دانشجویان برشمرد.

گزارش

عملکرد سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در شش ماهه اول امسال نشان از تحقق بیش از ۹۰ درصد از اهداف این سازمان در حوزه مهارت‌آموزی دارد. در این ارتباط رشد فعالیت‌های آموزشی این سازمان در سه ماهه اول و دوم سال جاری بیشتر از مدت مشابه سال گذشته بود. مهارت‌آموزی به پناهندگان، آموزش مهارت به دانشجویان، ارائه آموزش‌های فنی به روستاییان، مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار، مهارت‌آموزی به بهبود یافتگان مواد مخدر و معلولان بخشی از فعالیت‌های شش ماهه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای است.

ایلیا پیرولی

روزنامه‌نگار

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در راستای گسترش عدالت اجتماعی در مناطق روستایی و جلوگیری از مهاجرت بی‌رویه و گسترش پدیده حاشیه‌نشینی شهرها اقدام به آموزش مهارت در روستاها کرده است. در این ارتباط در بازه زمانی شش ماهه اول امسال، ۳۶ هزار و ۴۷۲ آموزش (نفر- دوره) در روستاها توسط این سازمان ارائه شد. دوره‌های برگزار شده مهارت‌آموزی در روستاها در چهار خوشه اصلی اجرا شد و در این مدت آموزش‌های بخش خدمات با هزار و ۵۷ دوره، کشاورزی با ۴۵۶ دوره، فرهنگ و هنر با ۵۳۳ دوره و صنعت با ۳۸۸ دوره خوشه‌های اصلی مهارت‌آموزی را شامل شد. آمارها همچنین حاکی از اجرای ۲ هزار و ۴۳۴ دوره آموزشی در روستاها طی مدت مذکور است.

مهارت‌آموزی در محیط کار واقعی

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در سه ماهه اول و دوم